

РОЗДІЛ 8. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 330.322.01.(477)

DOI: 10.31732/2663-2209-2020-58-128-136

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХИСТУ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Москов В.А.

к.пед.н, Академія економіки та педагогіки, м. Прага, вул. Андриштова 1079/5, 10800, Чеська Республіка,
тел.: +42(077)-44-27-575, e-mail.: vasyi.moskov@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/1130-9972-4393-1466>

STRATEGIC GUIDELINES IN THE IMPLEMENTATION OF THE PROTECTION OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN THE SYSTEM OF ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

Moskov V.

PhD (Pedagogy), Academy of economics and pedagogy, Prague, Andrstova 1079/5, Czech Republic,
tel.: +42(077)-442-75-75, e-mail.: vasyi.moskov@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/1130-9972-4393-1466>

Анотація. Проведений аналіз економічної ситуації та інвестиційного клімату в Україні. Визначено чинники, що негативно впливають на стан інвестиційної привабливості держави. З'ясовано, що економічна криза, в котрій опинилась держава від впливом зовнішніх, але головним чином внутрішніх факторів, надалі може призвести до руйнації економіки в цілому, якщо не будуть прийняті екстрені та ефективні заходи щодо залучення інвестицій – як зовнішніх, так і внутрішніх. Встановлено, що досить складна ситуація із залученням внутрішніх інвестицій пов'язана, в першу чергу, з недосконалим або, в деяких випадках, суперечливим законодавством, впливом адміністративного ресурсу на вирішення будь-яких економічних проблем, в тому числі, із застосуванням корупційних схем. Досить поширеним є висловлювання про те, що змінити інвестиційний клімат в країні можна на основі реформування законодавства, системи управління економікою тощо. Реформування, тобто зміна форм управління, вже вичерпало свій потенціал. Застарілою є саме законодавство та система управління економічними процесами та економікою в цілому. На теперешньому етапі в Україні потрібна кардинальна заміна основ та принципів управління економікою. Запропоновано в якості інструменту вирішення зазначених проблем використати технології блокчейн, що по собі є революційною технологією в системах управління будь-якими процесами. Це, безумовно, призведе до значного обмеження корупційних схем, крадіжок з бюджету та відновлення чесної конкуренції. Наголошено, що стратегічними напрямками для інвестування в короткостроковій перспективі є ті напрями економіки, в яких держава втрачає найбільші фінансові ресурси: митний контроль, контроль обігу лікарських речовин, алкоголю та тютюну, контроль енергоринку, відшкодування податку на додану вартість. Зазначено, що у зв'язку з прийняттям закону про ринок землі, використання технології блокчейн необхідне для кадастру земельних ділянок та обліку прав їх власників. Негайного залучення на довгострокові терміни потребують інвестиції в галузі, що сприяють відновленню трудових ресурсів: освіту, охорону здоров'я та реорганізацію пенсійного забезпечення.

Ключові слова: економічна безпека, інвестиційна привабливість, іноземні інвестиції, захист інвестицій, технологія блокчейн.

Формул: 0, рис.: 3, табл.: 0, бібл.: 11.

Annotation. The analysis of the economic situation and investment climate in Ukraine is carried out. Factors that negatively affect the state of investment attractiveness of the state are noted. It was found that the economic crisis, in which the state found itself under the influence of external but mainly internal factors, could further lead to the destruction of the economy as a whole if urgent and effective measures are not taken to attract investment - both external and internal. It is established that the rather difficult situation with the attraction of domestic investments is connected, first of all, with the imperfect or, in some cases, contradictory legislation, the influence of administrative resources on solving any economic problems, including the use of corrupt schemes. It is quite common to say that the

investment climate in the country can be changed on the basis of reforming legislation, the system of economic management and so on. Reforming as the changing of government forms, has already exhausted its potential. The legislation and the system of economic processes management and the economy as a whole are outdated. At the present stage, Ukraine needs a radical change in the basics and principles of economic management. It is proposed to use blockchain technologies as a tool to solve these problems, which in itself is a revolutionary technology in the control systems of any process. This will certainly lead to significant restrictions on corruption schemes, budget theft and the restoration of fair competition. It is emphasized that the strategic directions for investment in the short term are those areas of the economy in which the state loses the largest financial resources: customs control, control of drugs, alcohol and tobacco, energy market control, value added tax refunds. It is noted that in connection with the adoption of the law on the land market, the blockchain is necessary for the cadastre of land and registration of the rights of their owners. Long-term immediate investment is needed to invest in the recovery of the workforce: education, health care and pension reorganization.

Keywords: economic security, investment attractiveness, foreign investments, investment protection, blockchain technology.

Formulas: 0; *fig.:* 3, *tabl.:* 0, *bibl.:* 11

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки України характеризується політичною нестабільністю, кризовим становищем фінансової системи та економіки країни. В ситуації велечезних дефіцитів бюджету України та Пенсійного фонду України, необхідність виплати за попередніми кредитами від міжнародних фінансових інститутів, в ситуації, коли нові позики в призначені в першу чергу для погашення попередніх кредитних зобов'язань, черговий транш від Міжнародного валютного фонду виглядає з одного боку як додаткове кредитне навантаження на країну. Але слід підкреслити, що з другого боку, кредити від таких міжнародних інституцій є позитивним сигналом для іноземних інвесторів.

В нинішній складній бюджетній ситуації, від'ємного зовнішнього торговельного балансу та значного скорочення надходжень з боку громадян України, тимчасово працюючих за кордоном, єдиним джерелом відновлення економіки є іноземні інвестиції. Але практична відсутність державного регулювання інвестиційних процесів, критично надвисокий рівень корумпованості суспільства в цілому та зокрема судової системи як державної інституції захисту прямих іноземних інвестицій не дають змогу говорити про наявність належного інвестиційного клімату в Україні на сьогоднішній день. За цих умов можна констатувати відсутність вільного ринку іноземних інвестицій в Україні. Цей висновок підтверджує намір

керівництва країни започаткувати «інститут інвестиційних нянь».

Крім того, постійний відтік капіталів за кордон, збільшення фінансування зарубіжних економік, абсолютно нераціональний міжгалузевий та регіональний розподіл навіть наявних інвестиційних ресурсів не призводять до розвитку й без того недосконалої структури національної економіки сировинного типу. В економічній сфері сьогоднішній Україні притаманне зниження конкурентоспроможності, наукове та технологічне відставання, залежність вітчизняних товаровиробників від кон'юнктури світових ринків.

Все це, безумовно, вимагає віділити стратегічні напрями інвестування та стратегічні позачергові по гарантування захисту прав та як для іноземних, так і для внутрішніх інвесторів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематикою інвестиційної безпеки зта захисту прямих іноземних інвестицій займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як М.В. Алікаєва, В.Г. Алькема, О.І. Барановський, Р.В. Бузін, С.В. Васильчак, В.П. Гордієнко, В.І. Грушко, І.В. Губенко, Н.В. Дацій, О.Є. Денисов, В.Ю. Єдинак, С.О. Єрмак, М.М. Єрмошенко, О.Р. Жидяк, О.І. Захаров, Н.М. Захватова, І.Б. Калашніков, В.І. Кириленко, Л.П. Коваль, З.В. Лагутіна, С.М. Лакіш, Л.Г. Ліпич, О.К. Малютін, Т.Н. Манасерян, А.А. Мещеряков, С.З. Мошенський, І.П. Мігус, В.І. Мунтян, С.А. Негматова, К.І. Новікова, Л.Ф. Новікова,

В.К. Сенчагов, А.М. Сундук,
А.І. Сухоруков, А.Є. Федоренко,
Г.О. Харламова, Ю.А. Шеховцова.

Водночас незавершеними є дослідження механізмів захисту прямих іноземних інвестицій для підвищення інвестиційної привабливості України, її конкурентоспроможності на ринку інвестиційних ресурсів та для значного покращення інвестиційного клімату.

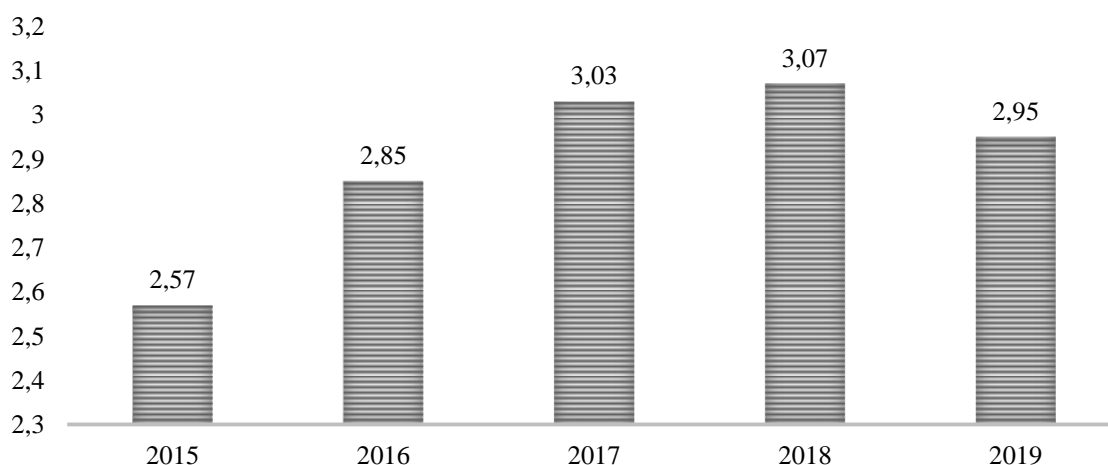
Формулювання цілей статті. Метою статті є виокремлення стратегічних напрямів інвестування та стратегічних механізмів та засобів захисту прямих іноземних інвестицій.

Вклад основного матеріалу дослідження. Завдяки своєму географічному положенню, наявності природних ресурсів та поки ще наявності наукового потенціалу та висококваліфікованої робочої сили Україна була і остається з точки зору іноземних інвесторів дуже привабливою країною в Європі. Кажучи слова «поки ще...» ми підкреслюємо, що незважаючи на скрутне становище в економіці країна має

дуже потужні джерела сили для подолання кризового стану. Але таке положення речей не може зберігатися довічно, якщо не прийняти конкретні заходи для відновлення економіки.

Інвестиційна привабливість країни характеризується сукупністю соціальних, екологічних, інституціональних, мікро- і макроекономічних умов функціонування національної економіки, які повинні служити забезпеченню стабільності інвестиційної діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів.

Чисельно інвестиційна привабливість держави визначається інтегральним індексом інвестиційної привабливості (International Business Compass (IBC), який випускається спільно міжнародною консалтінговою компанією BDO та Гамбурзьким інститутом світової економіки (HWWI). Індекс вимірюється за п'ятибальною шкалою, де рівень 3 бали є нейтральним. Показники вище цього рівня є позитивними, нижче – негативними.

Рис. 1. Індекс інвестиційної привабливості України в 2015-2019 рр.

Джерело: розроблено автором [6]

На кінець 2019 року Україна отримала 2,95 бала із 5 можливих та продовжує перебувати у негативній площині. Хоча у порівнянні з попереднім періодом показник Індeksu дещо зріс (2,85 у першій половині 2019 року).

Іноземні інвестори мають право на відшкодування збитків, включаючи

упущену вигоду і моральну шкоду, завданих їм внаслідок дій, бездіяльності або неналежного виконання державними органами України чи їх посадовими особами передбачених законодавством обов'язків щодо іноземного інвестора або підприємства з іноземними інвестиціями, відповідно до законодавства України [1].

Але в реальних умовах функціонування бізнесу реалізувати це право практично неможливо. Наприклад, загрозлива ситуація склалася з інвестиціями в зелену енергетику в зв'язку з невивплатою зелених тарифів з бюджету держави.

Згідно з опитуваннями, що кожні півроку проводить Європейська Бізнес Асоціація (Україна), в 2019 були не задоволені інвестиційним кліматом в Україні 57% інвесторів. В 2108 році таких було лише 40% [6].

Інвестори незадоволення висловили наступними явищами в економіці та суспільному житті (відсоток від всіх опитуваних):

- Високим рівнем корупції - 83%;
- Недодовірою до судової системи - 77%;
- Відсутністю земельної реформи - 66%;
- Тіньовим станом економіки – 66%.

В результаті опитування виявлено, що інвестори очікують на зміни та :

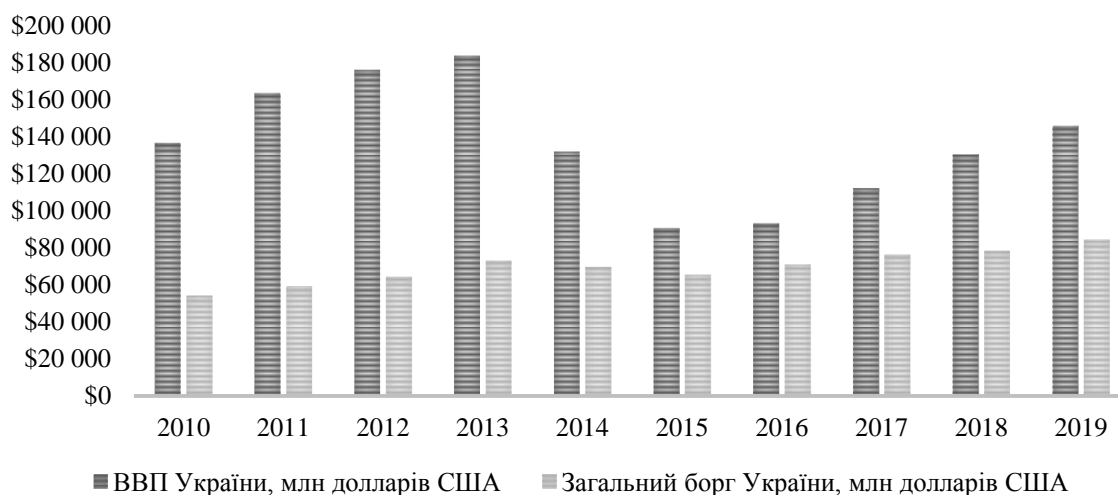
- Політична стабільність та реальний прогрес у боротьбі з корупцією;
- Боротьба з контрабандою та тіньовою економікою;
- Судова реформа / Земельна реформа;
- Вдосконалення інфраструктури;
- Зниження адміністративного тиску на бізнес;
- Створення умов для підвищення заробітної плати;

- Прозоре податкове законодавство, своєчасне відшкодування ПДВ;

- Покращення бізнес-іміджу України.

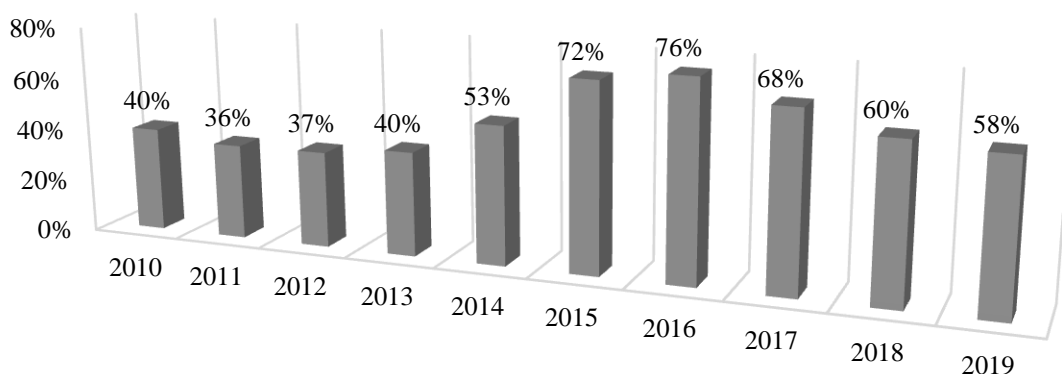
Сучасний стан економіки України на наш погляд характеризується як стан глибокої кризи. Цей висновок ми робимо на підставі сухих цифр. Видатки Державного бюджету України у сумі приблизно 1 266 млрд гривень або 47 млрд доларів США. Дефіцит державного бюджету становить приблизно 298 мільярдів грн або 11,1 млрд доларів США [2].

Це складає приблизно 23% видатків бюджету. Державний та гарантований державою борг України на 30.04.2020 р. становить приблизно 2 196 млрд грн або приблизно 82 млрд доларів США. Рівень падіння промислового виробництва за 2019 рік становить 1,8%. В тому числі. Продукція агропромислового та гірничо-металургійного комплексу складає 72 % українського експорту, що впевнено направляє Україну до складу країн з сировинною економікою. Облікова ставка НБУ на кінець 2019 року свладає 11,5%, відсоткова ставка по кредитам в комерційних банках складала 16-18%. При цьому прибуток банківського сектора економіки виріс в три рази. За підсумками 2019 року Україна посіла останнє місце в Європі по доходам на душу населення.

Рис. 2. Діаграма зміни державного та гарантованого державою боргу та валового внутрішнього продукту України в 2010-2019 роках.

Джерело: розроблено автором [3,4,7,8]

Рис. 3. Співвідношення держаного та гарантованого державою боргу до валового внутрішнього продукту України в 2010-2019 роках

Джерело: розроблено автором [3, 4, 7, 8]

За перший квартал 2020 року падіння виробництва оцінюється на рівні 5,1%, в тому числі в машинобудуванні – 14,5%, гірничо-металургійного комплексу – 10,3%. В цей же період облікова ставка НБУ знижена до 8% та прибуток українських банків збільшився на 24%.

Ми неодноразово звертали увагу наукової спільноти на необхідність впровадження технології блокчейн в економічні процеси в Україні [11]. Блокчейн - інноваційна технологія, потенціал якої набагато більше, ніж виключно забезпечення транзакцій криптовалютами. За своєю значимістю на життя світу технологія блокчейну може бути порівнянна зі значенням інтернету в соціально-економічній сфері та суспільстві в цілому. Сьогодні немає сфери суспільного життя де ця технологія не була впроваджена на світових теренах. Її використовують у всіх галузях світової економіки та суспільного життя - від роздрібних продажів і логістики до медицини і зберігання даних.

Массачусетський технологічний інститут (англ. Massachusetts Institute of Technology, MIT) з 2017 року видає дипломи крім традиційного формату на мобільний додаток на основі блокчейну Blockcerts Wallet. В логістиці, наприклад, міжнародна алмазодобувна корпорація

De Beers за допомогою блокчейну відстежує шлях дорогоцінних каменів від видобутку до продажу. Таким чином компанія уникає проблем з «кривавими алмазами» і гарантує клієнтам, що вони купують справжні коштовності.

При цьому найпопулярніша область застосування блокчейна - банківський сектор. Як показує практика, відсутність прозорості в банківській сфері веде до різних зловживань з боку банку або його окремих співробітників, що може привести як до фінансових втрат клієнтів, так і до повномасштабних економічних криз. Найбільш яскравий приклад - випадок з американським інвестиційним банком Lehman Brothers, який у 2007 задекларував дохід в розмірі 19 мільярдів доларів і рекордний чистий прибуток 4,3 мільярда доларів. Через рік банк оголосив про банкрутство, що стало детонатором світової кризи 2008-2009 років.

З 2016 року Федеральна резервна система (ФРС) (англ. Federal Reserve System (FRS) або просто the Fed) спільно з IBM почала використовувати блокчейн для збільшення безпеки фінансових операцій і зниження їх вартості. В цьому ж році закінчилися випробування блокчейна R3 (Corda), розробленого на замовлення консорціуму R3 CEV LLC для аналогічних цілей. До консорціуму R3 входить більше

70 великих банків і фінансових компаній, серед яких Bank of America, Goldman Sachs, National Australia Bank, JPMorgan Chase, Morgan Stanley та інші.

Один з найбільших світових фінансових холдингів UBS Group AG започаткував низку дослідних IT-лабораторій з метою вивчення та впровадження в практику можливостей блокчейну в підвищенні ефективності та зниження витрат в фінансовій сфері. У квітні 2018 року торгова блокчейн-майданчик Batavia, розроблена UBS на базі технологій IBM Blockchain, провела перші дві транскордонні транзакції: продаж текстильної сировини для виробництва меблів з Австрії в Іспанію і продаж автомобілів з Німеччини до Іспанії. В ході пілотного запуску мережа Batavia встановила зв'язок між усіма контрагентами (покупці, постачальники та банки), які брали участь в супроводі угоди.

Біля 30% всіх світових інвестицій в технологію блокчейн робить фінансовий сектор. Найбільш активно активно використовують банки, страхові компанії та платіжні системи, серед яких такі фінансові гіганти як Федеральна резервна система США, Citigroup, Deutsche Bank, Barclays Bank, HSBC, American International Group (AIG), Allianz, Swiss Re, VISA, Mastercard, Unionpay та SWIFT.

Впровадження технології блокчейн в Україні знаходиться на рівні майже нульової позначки. Ця технологія мала бути застосована в проєктах впровадження повного електронного документообігу, впровадження електронного узгодження нормативно-правових актів, дашборда («розумні» панелі управління, що відображають данні в режимі реального часу) і моніторингу КРІ міністерств, КРІ і рейтингування ОДА, електронна система контролю виконання завдань, боротьба з тіншовим алкоголем та тютюном, електронна акцизна марка, боротьба з підробленими ліками, митного контролю та інші. Готовий досвід, який треба просто перейняти – система корпорації De Beers. Але цього до сих пір не зроблено. На наш

погляд, це зумовлено протидією корумпованої бюрократичної та олігархічної системи керівництва держави на всіх рівнях. На наш погляд, не слід очікувати з боку законодавчої та виконавчої влади добровільного впровадження цих великих проєктів з багатомільйонною кількістю користувачів, коли до сих пір не впроваджена система блокчейн в систему голосування в Верховній Раді України всього для 450 користувачів та надійної системи їх персональної ідентифікації.

Отже, єдиним шляхом виходу із того складного фінансового стану, в якій опинилася економіка держави та на фоні глибокої недовіри з боку вітчизняного інвестора до системи захисту інвестицій є залучення саме прямих іноземних інвестицій. Іноземний інвестор на сьогоднішній день в порівнянні з вітчизняним має безумовну перевагу в питанні захисту своїх інвестицій. Це – міжнародне законодавство, тому що Україна визнає пріоритет загальновизнаних норм міжнародного права перед нормами внутрішньодержавного права. Але без надійного захисту в сучасних умовах іноземні інвестори в Україну не прийдуть. В зв'язку з цим стратегічним і єдиним засобом гарантування і захисту прямих іноземних інвестицій є технологія блокчейн в системі реєстрації. В цій системі повинні реєструватись та надійно зберігатися не тільки факт реєстрації інвестицій, а й всі послідуочі дії, пов'язані з рухом капіталу або майна, юридичні акти тощо.

В питаннях залучення іноземних інвестицій існує і дуже важливий фактор – кінцевий бенефіціар інвестиційної компанії, який може бути небезпечним в сучасних умовах. Особливу увагу необхідно звертати на країну походження інвестицій. Прикладом може бути досвід Європейського союзу, який формує так звані «сірі» та «чорні» списки, куди потрапляють країни з непрозорою економікою. Великою небезпекою є і перекис в розподілі інвестицій між

регіонами та між галузями [10]. В цих питаннях залучення прямих інвестицій державний контроль зовсім відсутній.

В травні 2020 року банківська група Raiffeisen Bank International почала тестування своєї системи для проведення транскордонних трансакцій на базі технології блокчейн. Після початку офіційної експлуатації це буде сигналом для інвесторів початком впровадження блокчейн в Україні. Створюючи прецедент системи захисту інвестицій на громадських та бізнес засадах та показуючи ефективність її застосування можна пропонувати введення цієї системи на законодавчому рівні в першу чергу. При цьому важливішим фактором для захисту іноземних інвестицій є залучення для юридичного супроводу впровадження блокчейну міжнародних юридичних компаній, наприклад, PwC Legal, KPMG Law, Baker McKenzie, Dentons та інших.

Економічна ситуація не є безвихідною. На хвилі світової економічної кризи, що викликана пандемією вірусу COVID19, економіка України може отримати потужний виток розвитку.

По-перше, в світі все гострішою становиться проблема забезпечення продовольством. Завдяки своєму географічному положенню, людським та природним ресурсам, реалізуючи програму захисту прямих іноземних інвестицій Україна за декілька років може стати потужним агропромисловим центром та транспортним вузлом Європи. Але на шляху реалізації цього напряму стоїть низька захищеність майнових прав інвесторів. Яскравим прикладом є наступне. Чеський інвестиційний фонд Mabon придбав контрольний пакет акцій компанії Agromino, яка обробляє 46 тис. га в Україні і займається вирощуванням зернових, технічних культур, тваринництвом. Через рейдерське захоплення орендних земель компанії Agromino в Київській області чеський інвестиційний фонд Mabon заморозив інвестиції в обсязі близько одного мільярда гривень. Цей факт справив широкий негативний резонанс в

інформаційному просторі інвестиційних кіл Чеської республіки та Німеччини. Введення блокчейну в захист інтересів інвесторів повністю виключає навіть можливість спроб рейдерства.

По-друге, пандемія коронавірусу змусила світових інвесторів переглянути своє ставлення щодо розміщення виробництва в Китаї. Сьогодні умови розміщення в першу чергу виробництва аерокосмічної галузі, точного та важкого машинобудування, радіотехніки та електроніки сприяють переносу саме в Україну. В країні поки ще зберігся високий науковий, інтелектуальний та виробничий потенціал. Середня заробітна платня в Китаї сьогодні сягає близько 6 тисяч юанів або 850 доларів США і кожен рік зростатиме на 50-70 доларів, що значно вище за українську. Логістика та ментальна близькість українців до європейської культури дає разом зі всім цим дає Україні значні переваги в цьому питанні перед Китаєм.

По-третє, впровадження технології блокчейн лише тільки в контроль митниці, обіг алкоголю, тютюну та лікарських засобів приведе до збільшення надходжень до бюджету від за різними оцінками 7 до 12 мільярдів доларів США щорічно.

По-четверте, введення технології блокчейн в систему регулювання енергоринку, транспортності в ціноутворенні на тарифи тепло- та електроенергетики. Кіотський протокол, на зміну якому має прийти Паризька кліматична угода, протокол зобов'язує Україну знизити викиди парникових газів до рівня 1990 року. Оскільки фактичні викиди, внаслідок спаду промислового виробництва 1990-х років, значно менше рівня 1990 року, Україна може продати значну частину невикористаної квоти на викиди. Як ми демонструємо в цій роботі, відповідні річні доходи від продажу невикористаної квоти можуть складати від 740 млн. дол. США до 2,9 млрд. дол. США у 2008-2010 роках. Більше того, спільні інвестиційні проекти українських та іноземних фірм, спрямовані на зниження

викидів, можуть стати джерелом додаткових доходів.

У п'ятих, введення блокчейн-контролю в систему відшкодування ПДВ взагалі унеможливить будь-які зловживання та крадіжки в цій сфері економіки. За різними оцінками в цій сфері держава щомісячно втрачає від 5 до 10 мільярдів гривень.

Ці напрями є стратегічними в короткостроковій та середньостроковій перспективі. Реалізація цих програм дасть змогу тимчасово зупинити падіння економіки. Тимчасово тому, що реформування потребує вся економіка країни.

Головними стратегічно важливішими напрямами інвестування в довгостроковій є інвестування в людські трудові ресурси країни, а саме в освіту, охорону здоров'я людини та систему пенсійного забезпечення. На наш погляд інвестування в ці галузі не повинно будуватися на принципах бізнесу – отримання максимального прибутку при скороченні видатків. Головною метою інвестування в ці напрями суспільного життя країни повинно стати повернення довіри до країни з боку населення, припинення еміграційних процесів в першу чергу в віковій категорії 17-35 років.

Існуюча система освіти від дошкільного виховання до вищої освіти, охорохи здоров'я та пенсійного забезпечення може і повинна отримати вперше чергу іноземні інвестування з боку благодійних організацій та наук інституцій. Таки можливості існують, але їх реалізація можлива за умови створення прозорості і справедливої системи розподілу та витрачання інвестиційних ресурсів. Започаткувавши первинні зміни в цих напрямках за рахунок іноземних інвестицій, слідуючим кроком повинно стати економічне стимулювання корпоративної відповідальності підприємств та подальші інвестиції за рахунок внутрішніх інвесторів.

Висновок. За результатами проведеного у статті дослідження доцільно зробити наступні висновки.

1. Проведений аналіз економічної ситуації та інвестиційного клімату в Україні, на сонові якого визначено чинники, що негативно впливають на стан інвестиційної привабливості держави. З'ясовано, що економічна криза, в котрій опинилась держава від впливом зовнішніх, але головним чином внутрішніх факторів, надалі може привести до руйнації економіки в цілому, якщо не будуть прийняті екстрені та ефективні заходи щодо залучення інвестицій – як зовнішніх, так і внутрішніх.

2. Встановлено, що досить складна ситуація із залученням внутрішніх інвестицій пов'язана, в першу чергу, з недосконалим або, в деяких випадках, суперечливим законодавством, впливом адміністративного ресурсу на вирішення будь-яких економічних проблем, в тому числі, і з застосуванням корупційних схем.

3. Запропоновано в якості інструменту вирішення зазначених проблем використати технології блокчейн, що по собі є революційною технологією в системах управління будь-якими процесами, що приведе до значного обмеження корупційних схем, крадіжок з бюджету та відновлення чесної конкуренції.

4. Наголошено, що стратегічними напрямами для інвестування в короткостроковій перспективі є ті напрями економіки, в яких держава втрачає найбільші фінансові ресурси: митний контроль, контроль обігу лікарських речовин, алкоголю та тютюну, контроль енергоринку, відшкодування податку на додану вартість. Зазначено, що у зв'язку з прийняттям закону про ринок землі, блокчейн є необхідним для кадастру земельних ділянок та обліку прав їх власників. Негайного залучення на довгострокові терміни потребують інвестиції в галузі, що сприяють відновленню трудових ресурсів: освіту, охорону здоров'я та реорганізацію пенсійного забезпечення.

Література:

1. Про Державний бюджет України на 2020 рік: Закон України від 14.11.2019 № 294-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 №93/96: діє з 25.06.2016. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Державна Служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Міністерство фінансів України. URL : <https://mof.gov.ua/>.
5. Національний банк України. URL : <http://https://bank.gov.ua/>
6. Європейська бізнес Асоціація. URL : <https://eba.com.ua/en/>
7. The World Bank. URL : <http://www.worldbank.org>,
8. International Monetary Fund. URL : <http://www.imf.org>
9. Денисов О. Є. Забезпечення економічної безпеки галузі в умовах глобалізації : монографія. – Київ : «ДКС Центр», 2019. 420 с.
10. Сідак В. С., Москов В. А. Аналіз структури інвестиційного складника економічної безпеки в сучасних реаліях України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 24(3). С. 78-82. URL : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_24\(3\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_24(3)_16).
11. Сідак В. С., Москов В. А. Технології блокчейн в економіці України як механізм захисту прямих іноземних інвестицій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2019. Вип. 36. С. 65-69. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_36_11.

References:

1. The Law of Ukraine (2019), “About the State budget of Ukraine for 2020”, retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua>.

2. The Law of Ukraine (1997), “On the regime of foreign investment”, retrieved from : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Official site of the State Statistics Service of Ukraine (2020), retrieved from : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Official site of the Ministry of Finance of Ukraine (2020), retrieved from : <https://mof.gov.ua/>.
5. Official site of the National Bank of Ukraine (2020), retrieved from : <http://https://bank.gov.ua/>.
6. European Business Association (2020), retrieved from : <https://eba.com.ua/en/>
7. The World Bank (2020), retrieved from : <http://www.worldbank.org>,
8. International Monetary Fund, retrieved from : <http://www.imf.org>.
9. Denysov, O. Ye. (2019), *Zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky haluzi v umovakh hlobalizatsii* [Ensuring economic security of the industry in the context of globalization], DKS Tsentr, Kyiv, Ukraine, 420 p.
10. Sidak, V. S. and Moskov, V. A. (2019), “Analysis of the structure of the investment component of economic security in the modern realities of Ukraine”, *Naukovyi visnyk Uzhhordskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, retrieved from : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_24\(3\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_24(3)_16).
11. Sidak, V. S. and Moskov, V. A. (2019), “Blockchain technologies in the economy of Ukraine as a mechanism for protecting foreign direct investment”, *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Ekonomika i menezhment*, vol. 36, pp. 65-69, retrieved from : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_36_11.

Стаття надійшла до редакції 01.05.2020 р.